NAMAZIN ÖNEMİ VE FAZİLETİ

<u>Namazın Tarihi:</u>

- Beş vakit namaz farz kılınmadan önce, Hz. Peygamber'in Sabah ve akşam ikişer rekat hâlinde namaz kıldığı nakledilir. Daha önceki ümmetlerin de namaz ibadeti vardır. Örneğin Lokman aleyhisselâmın oğluna namazı emretmesi bunun örneğidir;
- **يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ**
- ***"Ey Oğulcuğum! Namaz kıl, iyiyi emredip kötüden sakındır, başına gelene sabret; doğrusu bunlar azmedilmeye değer işlerdir."*** [1]

---

[1] Lokman, 17.

Namazın Önemine Dair Ayet ve Hadisler:

- رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

- ***Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar. Çünkü (o günde) Allah, onları yaptıklarının en güzeli ile mükâfatlandıracak ve lütfundan onlara fazlasıyla verecektir. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır.[2]***

---

[2] Nur, 37-38.

- الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

- ***Onlar (o müminler) ki, eğer kendilerine yeryüzünde iktidar verirsek namazı kılar, zekâtı verirler, iyiliği emreder ve kötülükten nehyederler. İşlerin sonu Allah'a varır.[3]***

---

[3] Hacc, 41.

- Peygamber Efendimiz buyurdular ki:
- **إنَّ أَوَّلَ ما يُنْظَرُ فِيهِ مِنْ عَمَلِ الْعَبْدِ الصَّلَاةُ . فَإِنْ قُبِلَتْ مِنْهُ نُظِرَ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عَمَلِهِ.**
- *“(Hesap günü) kulun ilk sorulacak ameli namazıdır. Şayet namazları kabul edilmişse diğer amellerine ondan sonra geçilir.*[4]

[4] Muvatta.

- كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّي اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي حَتَّى تَوَرَّمَتْ قَدَمَاهُ. فَقِيلَ لَهُ: إنَّ اللَّهَ قَدْ غفرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأخَّرَ.

- Rasûlullah çok namaz kılardı. Öyle ki ayakları kabarmıştı. Kendisine “Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiştir” denildi. O bunlara şu cevabı verdi:

- قَالَ: أفَلَا أَكُونَ عَبْدًا شَكُورًا؟

- *“Allah’a çok şükreden bir kul olmayayım mı?”*[5]

[5] Buhari, İbn Mace.

- Rasulullah buyurdu ki:
- اِسْتَقِيمُوا وَلَنْ تُحْصُوا وَاعْمَلُوا وَخَيْرُ أَعْمَالِكُمْ اَلصَّلَاةُ وَلَا يُحَافِظُ عَلَى الْوُضُوءِ إِلَّا مُؤْمِنٌ
- *"İstikamet üzere olun. (Bunun sevabını) siz sayamazsınız. Şunu bilin ki, en hayırlı ameliniz namazdır. Abdestli olmaya ancak mü'min riayet eder."*[6]

---

[6] Muvatta.

- "Hayberin fethedildiği gün bir adam Hz. Peygamber'e gelerek:
- يَا رَسُولَ اللَّهِ لَقَدْ رَبِحْتُ رِبْحًا مَا رَبِحَ الْيَوْمَ مِثْلَهُ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ هَذَا الْوَادِي
- "Ey Allah'ın Resülü, bugün ben öyle bir kâr ettim ki böyle bir kârı şu vadi ahalisinden hiçbiri yapmamıştır" dedi. Efendimiz (sas) şöyle dedi:
- وَيْحَكَ وَمَا رَبِحْتَ
- *"Bak hele! Neler de kazandın?"*Adam:
- مَا زِلْتُ أَبِيعُ وَأَبْتَاعُ حَتَّى رَبِحْتُ ثَلَاثَ مِائَةِ أُوقِيَّةٍ
- "Ben alıp satmaya ara vermeden devam ettim. Öyle ki üçyüz okiyye kâr ettim dedi.

- أَنَا أُنَبِّئُكَ بِخَيْرِ رَجُلٍ رَبِحَ
- Rasulullah: "Sana kârların en hayırlısını haber vereyim mi?" diye sordu.
- قَالَ مَا هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
- Adam: "O nedir, ey Allah'ın Rasulü?" dedi.
- رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الصَّلَاةِ
- Efendimiz açıkladı: *"(Farz) namazdan sonra, kılacağın iki rekattir."*[7]

[7] Ebu Davud.

- Ma'dan İbn Ebî Talha anlatıyor: "Rasulullah’ın azatlısı Sevbân'a rastladım. Kendisine: "Bana bir amel söyle de onu yapayım. Allah da onun sayesinde beni cennetine koysun" dedim. Sevbân sükut etti. Sonra ben tekrar aynı şeyi sordum. O yine sükut etti. Ben üçüncü sefer sordum. Sonunda dedi ki: "Aynı şeyleri ben de Rasulullah’a sormuştum. Bana şu cevabı vermişti:

- **عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ لِلَّهِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةً**

- *“Çokça secde yapman gerekir. Zîra sen secde ettikçe, her secden sebebiyle Allah dereceni artırır, onun sebebiyle günahını döker.”*[8]

---

[8] Müslim.

- Rasulullah buyurdular ki:

- قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اِفْتَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَعَهِدْتُ عِنْدِي عَهْدًا أَنَّهُ مَنْ حَافَظَ عَلَيْهِنَّ لِوَقْتِهِنَّ أَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ فَلَا عَهْدَ لَهُ عِنْدِي

- *Allah-u Zülcelal hazretleri buyurdu ki: "Senin ümmetine beş vakit namazı farz kıldım ve kim bunu vaktinde kılmaya devam ederse onu cennete koyacağım diye katımda ahidde bulundum. Kim de bunu vaktinde kılmaya devam etmezse katımda onun için hiçbir ahid yoktur."*[9]

---

[9] İbn Mace.

- Rasulullah buyurdu ki:

- لَا تَتْرُكِ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا، فَإِنَّهُ مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ ذِمَّةُ اللهِ وَرَسُولِهِ

- *"Namazı kasten terk etmeyin. Kim kasten namazı terk ederse, Allah'ın ve Resulünün zimmetinden beri olur*"[10]

---

[10] İbn Hanbel.

- Rasulullah buyurdu ki:

- **مَنْ حَافَظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا، وَبُرْهَانًا، وَنَجَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ، وَلَا بُرْهَانٌ، وَلَا نَجَاةٌ ، وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ، وَفِرْعَوْنَ، وَهَامَانَ، وَأُبَيِّ بْنِ خَلَفٍ**

- *"Kim namazına devam ederse bu namaz kıyamet gününde onun için* (karanlığa karşı*) nur*, (doğruluğuna) *delil ve* (azaptan) *kurtuluş olur. Kim namazına devam etmezse onun nuru, delili ve kurtuluşu olmaz. O kimse kıyamet gününde Karun, Firavun, Haman ve Übey İbn Halef ile beraber olur*".[11]

[11] Muvatta.

- Rasulullah buyurdu ki:
- بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ تَرْكُ الصَّلَاةِ
- *Küfür ile iman arasındaki fark namazın terk edilmesidir.*[12]

******

- İbn Mesud anlatıyor:
- أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ : أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟
- Bir adam Rasulullah'a gelerek "Amel(ler)in Allah'a en sevimli olanı hangisidir?" diye sordu.
- قَالَ: الصَّلاَةُ لِوَقْتِهَا، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ، ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- Rasulullah: "*Vaktinde kılınan namaz, Anne babaya iyilik ve Allah yolunda cihattır"* cevabını verdi.[13]

---

[12] Tirmizi.
[13] Buhari.

- Rasulullah buyurdu ki:
- **رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ**
- *"İşin başı İslam, direkleri namaz, en yüksek noktası ise cihattır"*[14]

******

- Rasulullah buyurdu ki:
- **حُبِّبَ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا: النِّسَاءُ، وَالطِّيبُ، وَجُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ**
- *Bana dünyadan üç şey sevdirildi: Kadınlar, güzel koku ve gözümün nuru namaz.*[15]

---

[14] Tirmizi.
[15] İbn Hanbel.

- Hz. Ömer emrinde çalışanlara şunları söylemiştir:
- إِنَّ أَهَمَّ أُمُورِكُمْ عِنْدِى اَلصَّلَاةُ، مَنْ حَفِظَهَا وَحَافَظَ عَلَيْهَا حَفِظَ دِينَهُ، وَمَنْ ضَيَّعَهَا فَهُوَ لِمَا سِوَاهَا أَضْيَعُ
- “Nazarımda işlerinizin en ehemmiyetlisi namazdır. Kim onu korur ve kılmaya devam ederse dinini korumuş olur. Kim de onu zayi ederse, onun dışındaki vazifelerini daha çok zayi eder.”[16]

---

[16] Musannefu Abdurrezzak.

- **<u>Namaz Kılan Kişi Allah'ı Anmış Olur:</u>**

- إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

- ***Muhakkak ki ben, yalnızca ben Allah'ım. Benden başka ilâh yoktur. Bana kulluk et; beni anmak için namaz kıl.***[17]

******

- Namaz kılan kimse hem Kur'ân okumuş, hem Allah'ı tekbir, tesbih ve dua ile anmış olur. Her türlü zikir namazda toplanmıştır. Bu dünyada Allah’ı unutan kişiyi, yarın ahirette de Allah onu unutacaktır:

[17] Taha, 14.

- Rasulullah buyurdu ki:
- **يُؤْتَى بِالْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ أَلَمْ أَجْعَلْ لَكَ سَمْعًا وَبَصَرًا وَمَالًا وَوَلَدًا**
- *"Kıyamet günü kul (hesap vermek üzere huzur-u İlahîye) getirilir. Yüce Allah;*
  -"Ben sana kulak, göz, mal ve evlat vermedim mi?
- **وَسَخَّرْتُ لَكَ الْأَنْعَامَ وَالْحَرْثَ وَتَرَكْتُكَ تَرْأَسُ وَتَرْبَعُ فَكُنْتَ تَظُنُّ أَنَّكَ مُلَاقِي يَوْمَكَ هَذَا**
- *Hayvanları ve ekimi senin emrine vermedim mi? Seni bunlara baş olmak, onlardan istifade etmek üzere serbest bırakmadım mı? Acaba, benimle bugünkü şu karşılaşmanı hiç düşündün mü?" diye soracak.*

- قَالَ فَيَقُولُ: لَا

- *Kul da: - "Hayır" diyecek.*

- فَيَقُولُ لَهُ :اَلْيَوْمَ أَنْسَاكَ كَمَا نَسِيتَنِي

- *Yüce Allah: -"Öyleyse bugün ben de seni unutacağım, tıpkı senin (dünyada) beni unuttuğun gibi!" buyuracak."*[18]

[18] Tirmizi.

- **<u>Namaz Kişiyi Maddî Ve Manevî Kirlerden Temizler:</u>**

- Günde beş vakit namazını kılan manevî kirlerden temizlendiği gibi dış çevre ile sürekli temas halinde olan organlar günde beş defa yıkandığı için kirlerden ve bulaşıcı mikroplardan temizlenmiş olur.
- Vücut, elbise ve namaz kılınacak yeri temizlemek namazın şartı olduğu için namaz, kişiyi temiz olmaya mecbur eder.
- Rasulullah bir gün ashabına sordu:
- **أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ**
- *Sizden birinizin evinin önünde bir nehir olsa ve her gün beş defa yıkansa hiç kiri kalır mı? Ne dersiniz?*

- قَالُوا لَا يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا

- «Kirinden hiçbir şey kalmaz» dediler

- قَالَ فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا

- Rasulullah: “*İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah o namazlar ile hataları siler”* buyurdu.[19]

---

[19] Buhari.

- Rasulullah buyurdu ki:
- الْصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اُجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ
- "*Beş vakit namaz ve Cuma namazı diğer Cuma namazına kadar, Ramazan diğer ramazana kadar büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde aralarında işlenen küçük günahlara kefarettir*"[20]

---

[20] Müslim, Muvatta.

- Rasulullah buyurdu ki:

- خَمْسُ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ أَحْسَنَ وُضُوءَهُنَّ وَصَلَّاهُنَّ لِوَقْتِهِنَّ وَأَتَمَّ رُكُوعَهُنَّ وَخُشُوعَهُنَّ كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ، وَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ فَلَيْسَ لَهُ عَلَى اللَّهِ عَهْدٌ، إِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُ وَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ

- "*Allah, beş vakit namazı farz kılmıştır. Kim abdesti güzelce alır, beş vakit namazı vaktinde kılar, rükûunu, secdesini ve huşûunu tam yaparsa bu kimseye Allah'ın onu bağışlayacağına dair ahdi vardır. Namazlarını kılmayan kimseye ise Allah'ın bir sözü yoktur. Dilerse onu bağışlar, dilerse ona azap eder.*"[21]

---

[21] Ebu Davud.

- **Namaz Kılmak İnsanın Vakitlerini Düzene Koyar:**

- Her namaz vaktinde kılınacağı için, kişinin hayatını düzen ve tertibe koyar**.** Güne erken başlar. Bedeni ve zihni devamlı uyanık olur.

- **Namaz Kılmak Sayesinde Kişi Günahlardan Ve Kötülüklerden Korunur:**

- Namaz insanın fikir, kalp, ruh ve niyyet temizliğini temin eder, kötülüklerden uzak kalmasını temin eder. Her türlü haramlardan, çirkin söz, fiil ve davranışlardan uzak kalmasını sağlar.

- أُتْلُ مَا أُوحِىَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلَوةَ اِنَّ الصَّلَوةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ اَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَاتَصْنَعُونَ

- ***(Resûlüm!) Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.***[22]

---

[22] Ankebut, 45.

- **Beş Vakit Namazını Kılan Kimse, Kibir Ve Gururdan Kurtulur**:

- Alnının secde koyan insan, kul ve yaratılmış olduğunun farkına varır, dinin haram kıldığı kibir ve gururu terk eder. İnsan haklarına saygılı olur. Allah rızası için iş yapmaya alışır.

- **Namaz Kılan Kişi İlâhî Murakabe Altında Olduğunun Farkında Olur**:
- Rasulullah buyurdu ki:
- يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلاَئِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ وَصَلاَةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ
- “*Gece ve gündüz melekleri sizi takip ederler. Sabah ve ikindi namazlarında toplanırlar. Sonra sizinle geceleyen melekler, ilâhî huzura çıkarlar.*
- فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ: كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي؟
- *Rab’leri onlara, “-onları en iyi bir şekilde bildiği halde- kullarımı nasıl terk ettiniz?” diye sorar.*

- فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ

- *Melekler, "onları namaz kılarken terk ettik ve namaz kılarken bulduk" cevabını verirler"* demiştir.[23]

---

[23] Buhari.

Şeytan İnsanın Namaz Kılmasını Engellemeye Çalışır:

- **اِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِى الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ فَهَلْ اَنْتُمْ مُنْتَهُونَ**

- ***Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranıza düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık (bunlardan) vazgeçtiniz değil mi?***[24]

---

[24] Maide, 91.

Münafıklar ve Namaz:

- اِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَاِذَا قَامُوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى يُرَاؤُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا قَلِيلًا

- ***Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun etmeye kalkışıyorlar; halbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatıra getirirler.***[25]

[25] Nisa, 142.

Hz. Ömer'in Namaz Aşkı:

- Ateşgede, İranlı bir köle, Hz. Ömer Efendimizi namaz kılarken sırtından hançerlemişti. Namazını tamamlamak için belini doğrultmaya çalışıyordu. Kendini kaybetmeye başlamıştı. Adeta komaya girmişti. Uyandırmaya çalışıyorlar, bir türlü muvaffak olamıyorlardı.
- Bir ara içeriye ashabın gençlerinden Misver Ibn-i Mehrame girdi. "Emir-ül Müminini uyandıramıyoruz!" dediler.
- -Emir-ül Mü'minini namaza çağırın, dedi. Birisi, kulağına doğru yaklaştı:
- -Es salâh Ya Emir-ül Mü'minin, dedi.
- Nasıl ateş yakar, su ıslatırsa, Hz. Ömer de namaza çağrılınca kalkardı. Uyuyan ve birkaç defa çağrıldıktan sonra "Geliyorum!" diyen bir insanın telaşıyla:
- - "Tamam şimdi kalktım!" diyerek doğrulmaya çalıştı.

- **<u>Bir Kıssa:</u>**
- **<u>“Namazını Kaçırmamış”</u>**

- Zenbilli Ali Efendi, Bayezid-i Veli camisinin açılışında namaz için toplanmış olan cemaate mihraba yakın bir yerden şöyle diyordu:
- \- Cemaat-i Müslimin! İçimizde ilk namazda imamlık yapmaya lâyık bir çok zevat vardır. Hangisini ötekisine tercih edeceğimizi bilemez hâle geldik. Bu durumda sizlere şöyle bir teklif sunuyorum. Baliğ olduğu günden şu ana kadar hiçbir namazını terk etmemiş kim varsa namazı o kıldırsın. Şimdi lütfen böyle olan zat mihraba geçsin, bekliyoruz.
- Cemaat bir anda sükut kesilmişti. Kimse yerinden kalkmıyor, mihraba geçmiyordu. Bir kişi Zenbilli'ye doğru yürüdü, kulağına eğildi ve:
- -Rabb'ime şükürler olsun, şehzadeliğimde ve sultanlığımda, mukimken de, seferde de bir vakit namazımı terk etmedim, dedi.

- Bu sözlerden sonra mihraba geçti. Yüreklerde coşku ve ürperti hasıl eden bir sesle ellerini kaldırdı ve:
- -Allahu Ekber! dedi.
- İmam, Sultan İkinci Bayezid Han'dan başkası değildi.
- *Bir millet nasılsa, öyle idare edilir. Bir şeyin içinde ne varsa üzerindeki onun kaymağıdır, o şeyin özelliklerine daha çok havidir.*

Bir Şiir:

Namaz Yabanda Komaz:

Sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı beş vakit
Namaza dur, içinden bütün kirleri akıt,
Namaz kılanların içlerine nur dolar,
Namazı kılmayanın yüzünün nuru solar.
Namaz demek, çıkmaktır Allah'ın huzuruna,
Allah'la konuşmaktır, erişmektir nuruna;
Abdest alıp temizlen, tertemiz ol erkenden,
Temizliğe alışmak gerekir çocuk iken.[26]

[26] M. Şerafettin Yaltkaya.

Namaz Her Hâl Ve Şartta Kılınmalıdır:

- Hiçbir şey; iş, ticaret, görev, meşgale ve mazeret mümini namazdan alıkoyamaz *(Nur, 38).* Bu görevin yerine getirilmesi için dinimiz her türlü kolaylığı sağlamıştır:
- Su bulamayanlar, teyemmüm ederek (Mâide, 6).
- Bir tehlikeden korkanlar yaya veya binit üzerinde (Bakara, 239),
- Yolcular, dört rekatlı farzları ikişer rekat olarak
- Zaruret ve ihtiyaç halinde öğle ile ikindi, akşam ile yatsı namazlarını öğle veya ikinde, akşam veya yatsı vaktinde birleştirerek
- - Savaş halinde olanlar, nasıl güçleri yetiyorsa o şekilde (Nisa, 4/102),
- - Korku halinde olanlar, yürüyerek veya binit üzerinde (Bakara, 239),

- -Ayakta durmaya güçleri yetmeyen hasta ve özürlüler, oturarak, buna da güçleri yetmeyenler, yatarak namazlarını kılabilirler (Al-i İmran, 191)
- Kadınların özel halleri, deli olmak, bayılmak ve unutmak hariç namaz kılmamanın hiç bir mazereti yoktur.

Namazın Diğer İbadetlerden Üstünlüğü:

- Namaza benzeyen hiçbir ibadet yoktur. Namaz kılan kimse o esnada, namazdan başka hiçbir şeyle meşgul olamaz. Namaz onu, her türlü alâkadan keser. Hakk ile baş başa tarifsiz bir vuslat yaşatır. Diğer ibâdetlerde durum böyle değildir. Meselâ oruçlu kimse, pazarda müşteri de olur, satıcı da olabilir. Hac eden de kezâ böyledir. Ama namaz kılan, ne satıcı olabilir, ne de alıcı. O, sadece musallîdir. Yâni maddesi ve mânâsı da, huzûr-i ilâhîdedir.

Mevlana Diliyle Namaz

- Ey imam, namaza başlarken Allâhuekber demenin mânâsı şudur: “Allâh’ım, biz senin huzûrunda kurban olduk.” Kurban keserken Allâhuekber dersin işte, öldürülmeye layık olan nefsi kurban ederken de bu söz söylenir. O esnada beden İsmail, can da Halîl İbrahim gibidir. Can, bu semiz bedenin hevâ ve hevesini kesmek için tekbîr getirince Beden şehvetlerden, hırslardan kurtulur, namazda “Bismillahirrahmânirrahîm” demekle kurban olur gider. Namaz kılanlar, kıyâmette olduğu gibi, Allâh’ın huzûrunda saflar halinde dururlar, sorguya, hesap vermeye, yalvarmaya koyulurlar.
- Namazda gözyaşı dökerken ayakta durmak, kıyâmet günü dirilerek, kabirlerden kalkıp mahşer yerinde Allâh’ın huzûrunda ayakta durmağa benzer. Cenâb-ı Hakk; “Sana verdiğim bu kadar mühlet içinde ne yaptın? Ne kazandın, ve bana ne getirdin?” diyecek. Ömrünü ne ile, ne işlerle, ne gibi ibâdetlerle, ne iyilikler yaparak harcadın, bitirdin? Sana

verdiğim rızkı, kuvveti, gücü ne ile yok ettin? Gözünün nûrunu nerede tükettin? Beş duygunu nerelerde kullandın?

- Gözünü, kulağını, aklını, irâdeni, bileğini, arşa ait olan bütün bu kuvvetlerini, neye, nerelere harcadın da onlara karşılık, bu dünyada neyi satın aldın? Sana kazma gibi, bel gibi el, ayak verdim. Onları sana ben bağışladım;onlar ne oldular?" Allâh'ın huzûrunda bunun gibi derde dert katan yüz binlerce haberler, sualler gelir.
- Namazda kıyamda iken, kula gelen bu sözlerden kul utanır, utancından iki büklüm olur ruküa varır. Utancından ayakta durmağa gücü kalmaz, ruküda: "Subhane rabbiye'1-azîm" diyerek Allâh'ın noksan sıfatlardan berî olduğunu söyler.
- Sonra o kula Hakk'tan ferman gelir; "Başını kaldır da sorulan sorulara cevap ver." denir. Kul utana utana başını rukûdan kaldırır; fakat, dayanamaz; o günahkar, utancından yine yüz üstü yere kapanır.

- Ona tekrar; “Secdeden başını kaldır da, yaptıklarından haber ver.” diye ferman gelir. O bir kere daha utanarak başını kaldırır ama, dayanamaz yine yılan gibi yüz üstü düşer.
- Cenâb-ı Hakk; “Tekrar başını kaldır da söyle, yaptıklarını kıldan kıla, birer birer senden soracağım” diye buyurur.
- Allâh’ın heybetli hitabı, onun rûhuna te’sir ettiği için, ayakta duracak gücü kalmamıştır. Bu ağır yük yüzünden ka’deye varır, dizleri üstüne çöker. Cenâb-ı Hakk ise; “Haydi söyle, anlat.” diye buyurur.
- “Sana nimet vermiştim, nasıl şükrettiğini söyle; sana sermaye vermiştim, onunla ne kâr elde ettiğini göster.” Kul yüzünü sağ tarafına döndürür, peygamberlerin rûhlarına ve meleklere selam verir. Onlara niyâzda bulunur da der ki: “Ey mânâ pâdişahları, bu kötü kişiye şefaat edin, bu günahkarın ayağı da, örtüsü de çamura battı.” Peygamberler selam veren kula, derler ki: “Çâre ve yardım günü geçti, gitti. Çâre

dünyada olabilirdi, orada hayırlı işler yapmadın, ibâdet etmedin, öğünler geçti.

- Ey bahtsız kişi, sen vakitsiz öten bir horoz gibisin; git, bizi üzme, bizim kalbimizi kırma.”
- Kul yüzünü sola çevirir, bu defa akrabalarından yardım ister, onlar da ona; “Sus.” derler. “Ey efendi, biz kimiz ki sana yardım edelim, elini bizden çek de kendi cevâbını Allâh’a kendin ver.” derler.
- Ne bu taraftan, ne o taraftan bir çâre bulamayınca, o çâresiz kulun gönlü, yüz parça olur.
- O herkesten ümidini kesince, iki elini açar, duâya başlar.“Allâh’ım, herkesten ümidimi kestim. Evvel ve ahir kulunun başını vuracağı, sığınacağı sensin; senin rahmet ve mağfiretine son yoktur.” Namazdaki bu hoş işaretleri gör de, sonunda, kesin olarak işin böyle olacağını anla... Aklını başına al da namaz yumurtasından civciv çıkar, yâni namazdan mânen yararlan, yoksa dane toplayan bir şey öğrenememiş

kuş gibi, Allâh'ın büyüklüğünü düşünmeden yere başını koyup kaldırma.[27]

---

[27] Mevlânâ, Mesnevi, Trc, Şefik Can, Cild II, s. 188-190, Beyit: 2143-2175